

forøvrigt har seet fuldstændig rigtigt paa det; der var nemlig Noget i den høitærede Cultusministers Foredrag, som gjorde, at jeg kom til at tænke paa, at jeg muligviis havde lagt for Meget deri; men i alle Tilfælde er det dog ikke saa forskjelligt, at det kan forandre min Mening om Forslaget i det Hele taget og min Tilslutning til det, som det foreligger. Det er jo bekendt nok, at der har været en Kamp mellem Realister og Humanister igjennem lang Tid, og at den humanistiske eller clasfiske Dannelse vistnok har høvdet sin Overvægt, men at den anden Retning desuagtet bestandig er trængt mere og mere frem, og i samme Grad, som den er trængt frem, har den ogsaa rensset sig og udviklet sig og er bleven sig sin Opgave mere og mere bevidst. Der har i mange Lande og til forskjellige Tider været gjort forskjellige Forsøg paa at realisere Realisoleideen, men man har ikke ret været heldig dermed. Ogsaa hos os har man gjort Forsøg derpaa, idet man jo i sin Tid i Aarhus oprettede den videnskabelige Realskole; dette Forsøg lykkedes ikke; thi i de høiere Classer fattedes der Elever. Der var jo fra Skolens Side Intet, der forbød de unge Mænd, der vilde gaae ud i en praktisk Virksomhed, der at faae en Dannelse, der stod i Høide med den, den lærde Underviisning bringer. Men der kom Ingen, og det havde en ganske naturlig Grund i vore Forhold, thi det er kun meget Faa, der have Raad til at anvende 18 Aar (Afbrydelse), ja, i alt Fald saa 17 Aar af deres Liv til deres Uddannelse, naar ikke dette Offer fører dem til en Stilling enten privat eller offentlig. Der er hos os meget Faa, som kunne uddanne sig alene for Uddannelsens Skyld, de fleste maae see hen til, hvad det fører til. Nu var det Ulykken ved disse høiere videnskabelige Realskoler; at de, ihvorvel de førte til høiere Dannelse, dog ikke iøvrigt førte til Noget, ikke gav dem nogen Ret. De, der skulde ud i praktiske Livsstillingen, forlode Skolen tidligere og fik ligesaa let Plads som de, der gjennemgik de høiere Classer. Det Reformforslag, som her foreligger, betragter jeg som et nyt Forsøg paa at gennemføre Realisoleideen paa en saadan Maade, at den kommer til sin fulde Beret-

tigelse. Jeg forstod ikke rigtigt, hvad der mentes med at lade Realskolen bestaae ved Siden af; for mig ere Realskolen og Latins skolen begge ophævede, og der er dannet en Fællesskole, en Middelskole, indtil 16 Aars Alderen, i hvilken man vistnok har Latin fælles for begge, men kun som et Sprog, der for Udviklingen af Sprogkundskab er af stor Betydning, og som man derfor kan have megen Gavn af at lære. Der er altsaa en Fællesskole, kun med den Modification, at der er et særligt Fag for dem, der ville gaae over i den clasfiske og et andet for dem, der ville gaae over i den naturvidenskabelige Afdeling. Det vil altsaa sige, at der gives dem, der ville gaae videre i en vis Retning, en særskilt Forberedelse, som dertil er nødvendig; men Hovedsagen er, at det er en Fællesskole, der kan besøges af Alle, der ønske en saadan Uddannelse og have Tid til at gaae til deres 16de Aar for at erhverve sig den. Derfra kan man saa gaae ud i Livet med en Dannelse, der omtrent svarer til den nuværende Realskoles. Altsaa, den nuværende Realskole bliver fuldstændig overflødig. Man lærer jo i den nye Skole det Samme plus Latin. Efter denne Fællesskole følger en høiere Skole, der deles i to Afdelinger, en clasfisk og en real Afdeling, der begge føre til Universitetet, det vil sige til det Sted, som er Hjemstavn for den frie Forskning, og man erkjender altsaa ved at give Realskoleafdelingens Elever Afgang til Universitetet, at den Dannelse, som erhverves paa Grundlag af Naturvidenskaben og de levende Sprog, er jevnbyrdig med den, der erhverves gjennem den clasfiske Oldtids Studium, og de ville altsaa faae Ret til at forisætte deres Uddannelse ved Universitetet, til at gaae, hvilken Vej de ville; der er aabnet en Frihed i Valget for de unge Menneffer alt efter deres Tilhøielighed og efter Enhvers Egners særlige Bestaaenhed. Saaledes betragter jeg dette Forslag, og jeg seer i det et meget betydeligt Fremfærd. Hvor betydningsfuld denne Forandring er, vil man see af den stærke Modstand, der saavel andetsteds som her er reist imod den, og de stærke Betænkeligheder, der ere fremkomne mod Realskoleafdelingens Afgang